

Земитѣ, който сж дадени на Старата майка султанка, били частни имоти на царь *Иванъ Александръ*. Това се доказва отъ житието на Св. Теодосий и отъ други документи — царскиятъ хрисовулъ, подписанъ въ с. Сергювецъ (1347 г.) — относно надаряване съ имоти манастира „Св. Никола Мрачки“. Въ полза на това разбиране иде и турскиятъ Шериятъ, който казва, че султанитѣ задържатъ лично за себе си царскитѣ имоти отъ превзетата държава. Тѣ обаче, или тѣхнитѣ потомци могатъ да ги завещаватъ, като вакъфи, на свои близки и сродници¹⁾.

Вакъфъ били и селата Арбанаси, Лѣсковецъ, Горна и Долна Орѣховица, заедно съ малкитѣ села Темниско, Сергювецъ и Калтинецъ. Последнитѣ четири голѣми и 3-тѣ малки села изпърво били лично (хасъ) владение на султана, но покъсно султанъ Сюлейманъ Ханъ (1520 — 1566) ги подарилъ на дъщеря си *Хаише султанче*, обявилъ ги вакъфъ, отъ който да се ползуватъ свещенитѣ градове Мека и Медина, и назначилъ зетя си великия везиръ *Рустемъ паша* да ги управлява. Затова билъ издаденъ ферманъ въ 1538 г., подновенъ въ 1810 г. отъ султанъ Махмудъ Ханъ II (1809 — 1839 г.). Рустенъ Паша дълго време прекарвалъ въ Търново. Единъ отъ синоветѣ на Хаише, *Имуширъ паша*, наследилъ вакъфа и издействувалъ да се запазятъ всички права и привилегии на раята. И наистина, за правата на тия села има издаденъ правилникъ, отъ който се вижда, съ какви свободи, права и привилегии се ползуватъ раитѣ, които ги населяватъ. А тѣзи привилегии били: 1) раитѣ, които обработватъ имотитѣ въ казанитѣ села, сж свободни въ своя домашенъ и общественъ животъ; 2) никой воененъ, нито административенъ чиновникъ не може да ги претѣснява и безпокои за храна, за спане въ дома имъ, за превозъ и т. н.; 3) раитѣ не плащатъ тежки данѣци; 4) никой не може да ги товари съ ангария (безплатна работа), да прѣчи на вѣроизповѣданието имъ и да

на Мурада II (1421—1451); отъ нея се родилъ Мехмедъ II (1451 — 1481) и трета княгиня (Тамара) била дъщеря на сръбския князь Джуро Бранковичъ (1427—1456 г.). Тѣзи сведения дава сръбския писачъ Чудомиръ Миятовичъ въ кн. I, която разказва за князь Джуро Бранковичъ Бѣлградъ 1880 год.

¹⁾ Българската княгиня *Мара* или *Кера Тамара*, дъщеря на царь Ивана Александра и сестра на царь Ивана Шишмана, била дадена на султанъ Мурадъ I въ 1371 г. Ако допуснемъ, че тогава тя е била 20 годишна, то въ царуването на Мехмедъ I (1412 — 1421) ще да е била около 70 годишна. Отъ фермана се вижда, че Старата майка султанка (баба) е била жива, когато той билъ издаденъ, защото се пожелава: „нека Богъ продължава цѣломъждрието и скромността ѝ“... Когато следъ много години станало нужда да се препише, измѣни и допълни сѣщия ферманъ, тогава за Майката султанка се казва: „блаженъ починалата Майка султанка“.